

INFORME FINAL DE CONSERVACIÓ RESTAURACIÓ

Paisatge

Núm. registre H-10773

CRBMC 14.228

Pintura sobre tablex

Direcció de la intervenció: Centre de Restauració de Béns Mobles (CRBMC)

Informe redactat per: Teresa Schreibweis Torrents, Conservadora-restauradora de pintura sobre tela

Data de l'informe: 10 d'agost de 2021

DADES DE LA INTERVENCIÓ

DIRECCIÓ DE LA RESTAURACIÓ CRBMC

COORDINACIÓ: Maite Toneu Puig

RESTAURACIÓ: Teresa Schreibweis Torrents

SERVEIS TECNOCIENTÍFICS:

Fotografies: Ramon Maroto

Tècniques d'anàlisi: Ricardo Suárez

Anòxia: Pep Paret

ANY DE LA RESTAURACIÓ:

Inici agost 2021

Final agost 2021

LLOC: CRBMC

FITXA TÈCNICA: IDENTIFICACIÓ DEL BÉ

NÚM. DE REGISTRE DEL CRBMC: 14.228

CLASSIFICACIÓ GENÈRICA: pintura

MATERIAL / TÈCNICA: Tècnica amb pintura vinílica sobre tablex

TÍTOL / TEMA: Paisatge

AUTOR: Lluís Mestre Castellví

DATA / ÈPOCA: segle XX

DIMENSIONS: 24,5 x 34,1 x 1,3 cm amb marc

22,8 x 32,8 x 0,4 cm sense marc

PROCEDÈNCIA: Museu de l'Hospitalet, H-10773

LOCALITZACIÓ: CRBMC, taller 2

DADES TÈCNIQUES

ESTAT DE CONSERVACIÓ: regular

EXÀMEN ORGANOLÈPTIC

Suport

Tablex

El suport de tablex té unes dimensions de 22,8 x 32,8 cm i té un gruix de 0,4 cm (24,5 x 34,1 x 1,3 cm amb marc). La seva coloració és d'un beix-marronós i al revers hi ha un esbós de pintura del mateix artista. El tablex està fixat amb puntes al marc (llargada puntes: 1 cm; gruix del cap: 0,2mm): dalt – 4 puntes; baix – 4 puntes; esquerre – 3 puntes; dreta – 3 puntes. A l'anvers es veu que l'obra ha estat fixada amb xinxetes directament sense marc a una paret (dalt i baix, al mig). A la dreta, a baix, al damunt del paper Kraft®, hi ha un número de registre, escrit amb retolador: H-10773.

L'estat de conservació és bo-regular. La policromia del revers presenta microrascades i taques blanques. L'artista en algunes zones va aplicar molta quantitat de pintura, això va provocar un lent assecatge de la mateixa capa. Alguns d'aquests gruixos estan aixafats perquè es va manipular l'obra abans del seu assecatge. Als perímetres i les cantonades s'hi observen cops, aixecaments i desfibrament del tablex. Es poden veure puntualment pèrdues matèriques i deformació provocades per les xinxetes (a dalt i a baix, al mig, dimensions menys d'0,4 cm). Tot el perímetre està precintat amb paper Kraft® que tapa l'esbós de l'artista i que està en molts punts aixecat i trencadís. Aquest paper presenta una pèrdua matèrica a causa d'un atac biològic en forma de lepisma saccharina ("peixet de plata"). El tablex està mínimament marcat on les puntes, en part oxidades, fixaven el l'obra al marc. Presenta brutícia superficial i pols acumulada, causat per un mal emmagatzematge.

Revers amb paper Kraft®

Detall de la cantonada dreta, baix

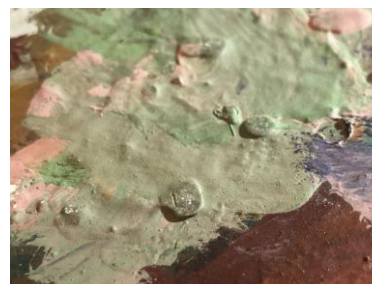
Detall del atac biològic del paper Kraft®

Forat produït per una xinxeta

Petit estrip al suport provocat per una xinxeta

Gruix de pintura aixafats

Capa de preparació/ capa pictòrica

Es tracta d'una capa de preparació de color blanc, de poc gruix.

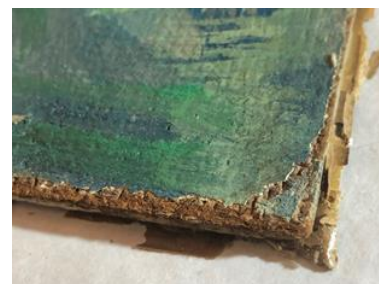
Les anàlisis que s'han realitzat a alguns dels quadres ha donat que es tracta d'una pintura amb un aglutinant vinílic. L'artista segurament va utilitzar emulsions viníliques preparades. En la composició predominen els colors blau-verd-groc-marró. La capa pictòrica presenta gruixos ("impasto"), permet veure una pinzellada ràpida i dinàmica que no segueix cap direcció en concret. El gruix no és tan important com en altres de les seves obres, deixa veure el tramata del tablex. Hi ha zones, sobretot a les bandes que no ha tapat amb la capa pictòrica el suport i deixa veure la capa de preparació.

Detall de la pinzellada

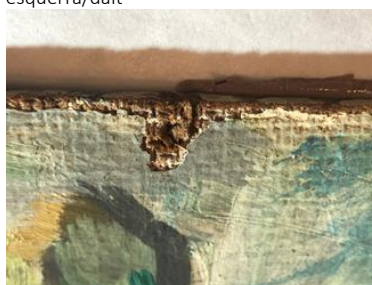
Pèrdua de la capa pictòrica, cantonada esquerra/dalt

Pèrdua de la capa pictòrica, cantonada dreta/dalt

Detall pèrdua capa pictòrica a causa d'una xinxeta (baix/mig)

Detall pèrdua capa pictòrica a causa d'una xinxeta (dalt/mig)

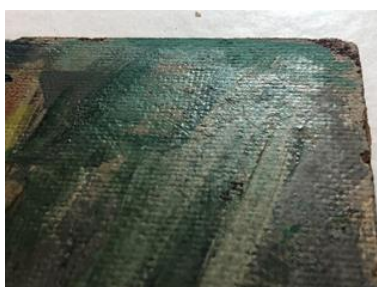

Detall capa de preparació, pèrdua de la capa de preparació i capa pictòrica

Capes superficials

La superfície presenta un vernís, que es va aplicar quan el quadre ja estava muntat al marc. Un cop tret el marc es veu la reserva on el marc tapava la capa pictòrica. Les anàlisis realitzades han donat que l'artista utilitzava dos tipus diferents de vernissos: un vernís nitrocel·lulòsic i un vernís cetònic.

L'estat de conservació és bo. Hi ha acumulada una capa lleu de brutícia i pols.

Reserva a les vores on el marc tapava la pintura

Brillantor del vernís

Brillantor del vernís

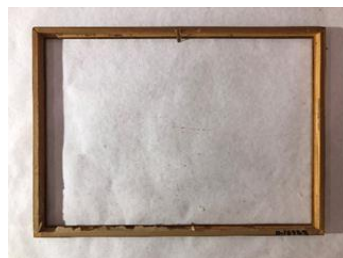
Marc

Es tracta d'un marc de fusta. Està compost de quatre llistons, els dos muntants verticals tenen les mides 24,5 x 1,3 cm i els dos travessers horitzontals són de 34,1 x 1,3 cm. Les cantonades del marc encaixen en diagonal i estan clavades amb un clau a cada encaix. Segurament, a més, els encaixos estan encolats. Els llistons tenen una aresta rebaixada al revers perquè pugui entrar el quadre (0,4 cm d'ample per 1 cm d'alt). A l'anvers estan pintats de color marró.

L'estat de conservació és bo. Hi alguna pèrdua matèrica a les cantonades i vores de la fusta.

Anvers del marc

Revers del marc

Micropèrdues a les cantonades

PROPOSTA INTERVENCIÓ

GENERAL	Tractament d'anòxia. Documentació fotogràfica. Anàlisi i diagnosi. Informe final de la intervenció.
REVERS TABLEX	Neteja mecànica i química del tablex. Aplanat i consolidació de les vores del tablex amb un adhesiu. Reintegració matèrica del tablex a les zones de pèrdua. Reintegració cromàtica de les zones de pèrdua.
CAPA PREPARACIÓ CAPA PICTÒRICA	Fixació de la capa pictòrica i preparació a les zones de desprendiment. No es descarta realitzar fixacions preventives. Neteja mecànica de la capa pictòrica. Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. Es minimitzarà la difusió i retenció de la humitat. Si es veu necessari anivellament de les llacunes amb massilles de reintegració. Es controlarà la idoneïtat estructural de les mateixes respecte a la capa de preparació original. Sistema de presentació: Reintegració cromàtica il·lusionista de les pèrdues i el desgast amb aquarel·les i/o pigments al vernís.
MARC	Desemmarcar el quadre. Eliminació claus/puntes del marc. Consolidació i fixació de les vores de desprendiment. Neteja mecànica i química. Anivellament de les llacunes amb massilles de reintegració. Reintegració cromàtica il·lusionista amb aquarel·les. Col·locació i muntatge del quadre al marc amb ballestes.

PROCÉS D'INTERVENCIÓ DEL QUADRE

Proves de conductivitat i pH amb plaques de agarosa, conductímetre i pH-metre. S'han fet 2 repeticions a l'anvers i revers.

Resultats:

blau	
conductivitat	pH
540 µs/cm	6.4
460 µs/cm	6.2

groc	
conductivitat	pH
660 µs/cm	6.0
700 µs/cm	6.3

S'ha optat per un buffer d'una conductivitat de 900 µs/cm i un pH 6.3.

Agarosa Basic
A8963,0100; aigua
destil·lada,
conductímetre, pH-
metre

Neteja mecànica de la capa pictòrica.

paletina suau

Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica.

S'ha pogut eliminar un vel grisós de pols i brutícia.

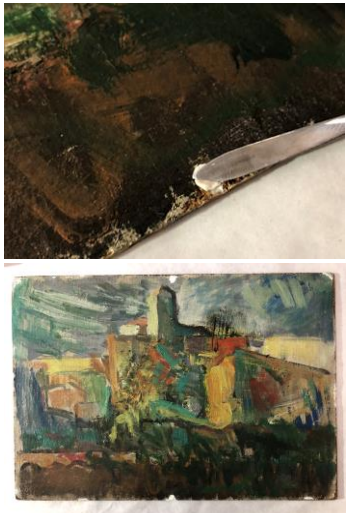
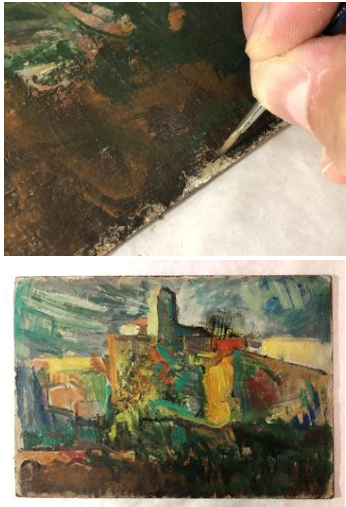
buffer 6.3; hisops

Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. Per a eliminar el paper Kraft s'ha escalfat el buffer.

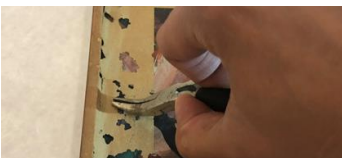
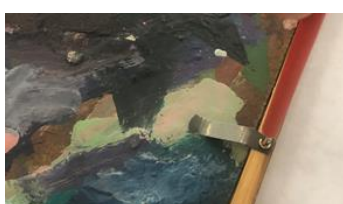
S'ha pogut eliminar un vel grisós de pols i brutícia i el paper Kraft. S'han hagut de deixar algunes restes de cola del paper, perquè si s'insistia més hi havia perill de desgast del color.

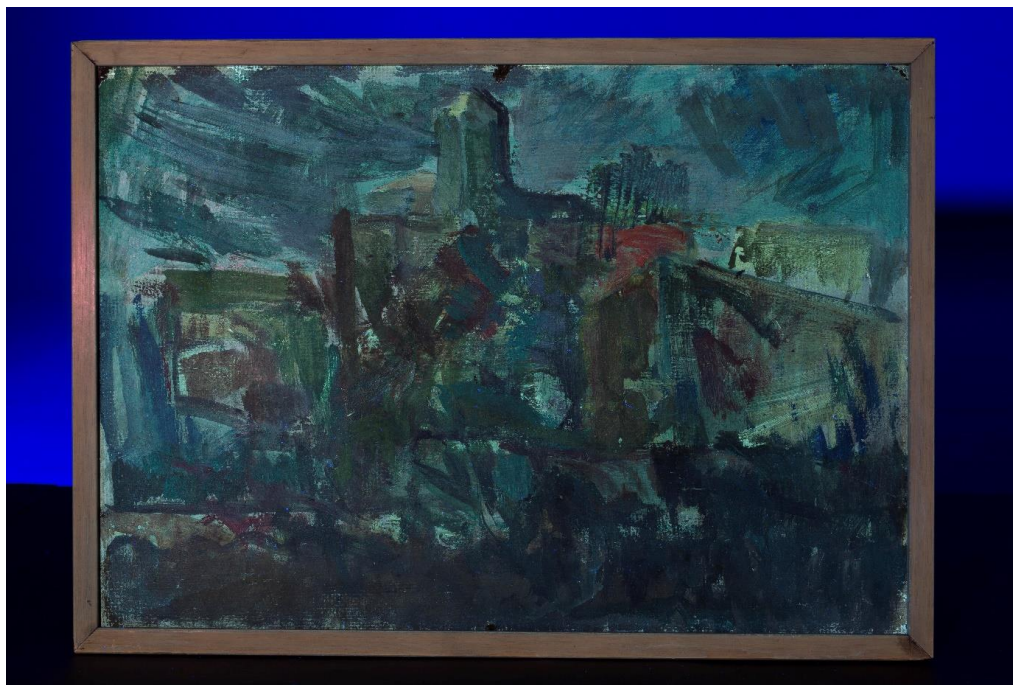
buffer 6.3; hisops,
espàtula de guixaire

Fixació de les vores i cantonades del tablex i la capa pictòrica per evitar més pèrdua.		Cola de pells al 5% en H₂O dest.
Consolidació i reintegració matèrica del tablex: S'han reintegrat matèricament les pèrdues que van provocar les xinxetes.		polpa de paper de conservació, tilosa al 5% en H₂O
Anivellament de les zones de pèrdua de la capa pictòrica i de preparació amb estuc tradicional. Les vores s'han desestucat amb el mateix buffer utilitzat per a la neteja.		Cola de conill Lefranc&Bourgeois®, H₂O cola: 1:9 cola en H₂O desionitzada Massilla: 50 g d'H₂O cola, 80 g de carbonat càlcic, espàtula de guixaire buffer pH 6.3
Sistema de presentació: Reintegració cromàtica de les pèrdues de la capa pictòrica de manera il·lusionista amb aquarel·les.		Aquarel·les Winsor&Newton® pinzell de retoc H₂O dest.; pintura Gamblins®, 2- Propanol

PROCÉS D'INTERVENCIÓ DEL MARC

Eliminació de les puntes parcialment oxidades que fixaven el marc al bastidor.		Alicates
Neteja de la superfície (anvers i revers) amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. Per a eliminar el paper Kraft s'ha escalfat el buffer. S'ha pogut eliminar un vel grisós de pols i brutícia i el paper Kraft.	 	buffer 6.3; hisops, espàtula de guixaire
Anivellament de les zones de pèrdua amb estuc tradicional. Les vores de la reintegració matèrica s'han desestucat amb el mateix buffer 6.3.		Cola de conill Lefranc&Bourgeois® H₂O cola: 1:9 cola en H₂O desionitzada Massilla: 50 g d'H₂O cola, 80 g de carbonat càlcic, espàtula de guixaire buffer pH 6.3
Reintegració cromàtica il·lusionista.		Aquarel·les Winsor&Newton® pinzell de retoc H₂O dest.
Preparació de les ballestes de metall inoxidable i el marc: Adhesió d'un paper secant en el punt de contacte per protegir la pintura del contacte directe amb el metall i la fusta.	 	paper secant, marc, ballestes
Col·locació del quadre a dins del marc i fixació amb ballestes.		ballestes, cargols, tornavís

FOTOGRAFIES UV, IR, LLUM RASANT

Fotografia amb llum ultraviolada

Fotografia amb llum infraroja

Fotografia amb llum rasant

FOTOGRAFIES ABANS - DESPRÉS

CONSELLS DE CONSERVACIÓ PREVENTIVA

HUMITAT RELATIVA: 40-55% (fluctuació màxima diària: 5%)

TEMPERATURA: 18-22°C (fluctuació màxima diària: 2°C)

IL·LUMINACIÓ: Màxim 200 lux, lliures de radiació infraroja i ultraviolada. En el cas que hi hagi presència de pigments laca orgànics sensibles a la llum, els nivells d'il·luminació haurien de reduir-se a 50 lux.

Com que l'efecte de la llum és acumulatiu i irreversible, és important disminuir els temps d'exposició tot el possible, així com els nivells d'il·luminància.

Barcelona, 01 de desembre de 2021

Teresa Schreibweis Torrents

Conservadora-restauradora de Béns Culturals